

của nhưng câu trích dẫn nói trên đã nói hộ tôi những suy tư về người tôi kính trọng và thương nhớ, nhất là trong những ngày tháng Sáu này.

Tôi còn nhớ như in buổi làm việc cuối cùng với ông chiều 19 tháng 5 năm 2008. Trước đó ba ngày, ông nói với tôi **“Anh chịu khó bay về Sài Gòn đón, rồi thay mặt tôi, mời cơm ông Lê Xuân Khoa và ông Phùng Liên đoàn, lên chương trình làm việc cho họ, rồi anh cố bay về trước khi họ ra Hà Nội, tôi chỉ tiếp họ độ nửa giờ, sau đó anh và các anh ở Hà Nội làm việc với họ, anh báo trước cho các anh ấy để thu xếp chu đáo, nên là anh Nguyễn Quang A chủ trì. Mọi việc cụ thể trong Nam, Trịnh đã thu xếp chu đáo rồi, nếu phát sinh thêm thì anh tự giải quyết giúp”**.

Mọi việc ở Sài Gòn hoàn tất, sáng 19.5.2008, tôi bay về Hà Nội, vừa xuống cầu thang máy bay đã nhận được điện thoại của Trịnh : **“Chú ơi, chú Sáu muốn gặp chú ngay, cháu đã cho xe đón chú thẳng về Hồ Tây luôn”**. Về đến nhà số 6, Trịnh nói khẽ **“Chú Sáu đang mệt đấy, chú làm việc ít thôi”**. Bước vào phòng khách, ông Sáu Dân đang nửa ngồi nửa nằm trên chiếc ghế dài bọc da của bộ xa lông tiếp khách, chân gác trên thành ghế **“Xin lỗi nhé, cho mình ngã lưng một tí, anh ngồi xuống đi”**. Ông chỉ tay về phía tách trà vừa pha sẵn, mời tôi **“ uống nước đi rồi ta nói chuyện, tôi vừa đi thực hiện “nghĩ lễ” về, mệt quá, tranh thủ làm việc ngay vì chiều lại có việc”**.

Tôi báo cáo vắn tắt nội dung buổi đón tiếp hai nhà trí thức Việt Nam ở Mỹ về theo lời mời của ông nhằm bước đầu thực hiện một hợp tác khoa học giữa những người trí thức Việt Nam yêu nước hiện sống ở Mỹ với những trí thức có tên tuổi trong nước để hình thành một nhóm liên kết mang tính dân sự giữa những trí thức Việt Nam trong và ngoài nước.

Thực ra, đây là lần thứ hai ông Sáu Dân yêu cầu tôi thực hiện việc đón tiếp này. Trước đó một năm là với giáo sư Lê Xuân Khoa , “người mở đường”, đã bay về gặp ông để chuẩn bị cho việc ký kết một hợp tác “phi quan phương” giữa những trí thức trong và ngoài nước.

Giáo sư Lê Xuân Khoa đã viết một bản tường thuật dài đến 28 trang khổ A 4 kể lại chuyện đi thú vị nhằm chuẩn bị cho đề án thành lập Viện Kiến quốc Việt Nam thế kỷ 21 do Tiến sĩ Phùng Liên Đoàn soạn thảo và đã gửi đến các nhà lãnh đạo Việt Nam. Tiến sĩ Đoàn tốt nghiệp tiến sĩ Khoa học nguyên tử Viện kỹ thuật Massachusetts (MIT), Chủ tịch Tổng Giám đốc Công ty Professional Analysis, Inc từ năm 1983, đã từng sáng lập Quỹ Học bổng Việt-Mỹ (Vietnamese American Scholarship Fund) năm 1989 ... Ông cũng đã có nhiều lần về Việt Nam. Là học trò cũ của giáo sư Lê Xuân Khoa, ông đề nghị giáo sư Khoa thay mặt cho ông - tác giả của “Việt Nam thế kỷ 21”- về trước gặp ông Võ Văn Kiệt, nhằm thành lập một **“Trung tâm Nghiên cứu Phát triển bền vững như một nơi hội tụ các tài năng trong nước cũng như ngoài nước và tạo cho họ đóng góp những công trình phát triển có ích lợi cho tương lai đất nước và dân tộc Việt Nam”**.. Có lẽ vì thế mà bản tường thuật của giáo sư Khoa rất tường minh, vừa không bỏ qua những sự kiện chi tiết, vừa khái quát khá súc tích nội dung chuyến công du của ông.

Ở trang 4, ông ghi lại nguyên văn lời của ông Võ Văn Kiệt : **“Tôi đã chuyển những đề nghị của ông, cùng với những ý kiến của tôi về những đề nghị đó đến các vị đương nhiệm trong Đảng cũng như trong Chính phủ...Tôi, trong khi chờ đợi, sẽ làm hết sức mình để những mong muốn tâm huyết cho đất nước đó sớm trở thành hiện thực”**. Tiếp đó giáo sư Khoa kể lại tỉ mỉ những buổi họp làm việc, ăn phở, ăn cơm với Ông Võ Văn Kiệt, với các bạn trí thức Sài Gòn, di đạo phố, gặp bạn bè, vào hiệu sách... Rồi tiếp đó bay ra Hà Nội trình bày và trao đổi với Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng ở Hà Nội. (Riêng nội dung cuộc trao đổi này, tác giả ghi rõ **“hầu hết dựa theo bản ghi chép của Huy Đức”**, tr. 14).

Với tuổi ngoài 80, giáo sư Khoa có trí nhớ tuyệt vời và một văn phong uyển chuyển, đầm thắm, người đọc nhận ra ngay! Trong bản tường thuật ấy [mà riêng tôi có cảm nhận như một “tản văn” của nhà sử học], thể hiện cái tâm của một người trí thức yêu nước. Kết thúc bản tường thuật,